

EPSTEİN'İ MÜMKÜN KILAN DÜNYA

Sadık Şanlı, 19/02/2026

<https://www.karar.com/gorusler/epsteini-mumkun-kilan-dunya-2030423>

Epstein vakası bireysel bir sapkınlığın ya da münferit bir suç ağının ötesinde, modern dünyanın yapısal kör noktalarını açığa çıkaran bir semptomdur. Bu vakayı yalnızca 'ahlaksız bir adam' anlatısına indirgemek, sorunun esas kaynağını görünmez kılar. Epstein'i mümkün kılan durum, bir kişinin karanlığı değil, ahlaki düşünmenin kurumsal olarak askıya alındığı, karanlığın sistematik biçimde tolere edildiği bir dünyadır.

İngiliz tarihçi ve düşünür Lord Acton, 5 Nisan 1887'de, dönemin saygın din adamı ve tarihçilerinden Mandell Creighton'a kısa ama sarsıcı bir mektup yazar. Mektubun amacı; Creighton'ın "tarih yazımında kralların, papaların ve büyük iktidar sahiplerinin 'dönemin zorunlulukları' dikkate alınarak daha yumuşak yargılanması gerektiğini" savunmasına bir eleştiri yöneltmektir. Zira Acton, bu yaklaşımı ahlaki bir sapma olarak görür ve itirazını tek bir cümlede billurlaştırır: "Güç yozlaştırır, mutlak güç mutlak biçimde yozlaştırır."

Acton'ın itirazı nettir: "İktidar, insanı mazur kılmaz, hatta daha sorumlu kılar. Güç sahibi olanlar, sıradan insanlardan daha az değil, daha fazla hesap vermelidir. Tarihçinin görevi ise güçlü olanı mazur görmek değil, onu daha sert bir etik süzgeçten geçirmektir."

Jeffrey Epstein vakası, bu uyarının modern dünyadaki yankısıdır.

Epstein vakasında mesele yalnızca güç değildir. Asıl belirleyici olan; denetimsiz güç, elit ağlar ve dokunulmazlık bileşiminden oluşan ekosistemdir. Epstein salt güçlü olduğu için değil, gücün hesap sorulamaz olduğu alanlarda hareket edebildiği için var olmuştur. Bu nedenle tartışma bireysel ahlaksızlıktan çok, yapısal bir soruya dayanır: Sorun gücün varlığı mı, yoksa gücün ahlaktan azade kılındığı alanlar mıdır?

Epstein vakası bireysel bir sapkınlığın ya da münferit bir suç ağının ötesinde, modern dünyanın yapısal kör noktalarını açığa çıkaran bir semptomdur. Bu vakayı yalnızca "ahlaksız bir adam" anlatısına indirgemek, sorunun esas kaynağını görünmez kılar. Epstein'i mümkün kılan durum, bir kişinin karanlığı değil, ahlaki düşünmenin kurumsal

olarak askıya alındığı, karanlığın sistematik biçimde tolere edildiği bir dünyadır. Bu dünya; güç ve iktidar sahiplerinin hesap vermediği, maddi gücün meşruiyet ürettiği ve bilginin ahlaktan koparıldığı bir düzendir.

ELİT AĞLAR DOKUNULMAZLIK KÜLTÜRÜ VE AHLAKIN ASKIYA ALINIŞI

Modern kapitalist sistemde para yalnızca bir değişim aracı değildir, aynı zamanda bir ahlak muafiyeti üretir. Yüksek servet, bireyi hukukun üstüne çıkarmasa bile hukukun etrafından dolaşabileceği ağlara erişim sağlar. Epstein'ın hikâyesi, zenginliğin nasıl bir 'koruyucu kalkan' işlevi gördüğünü açıkça ortaya koymaktadır. Finans, hayırseverlik, akademik bağışlar ve kültürel sponsorluklar... Sermayeyi yalnızca büyütmez, aynı zamanda onu sembolik olarak arındırır.

Modern dünyada 'iyilik', yalnızca etik bir niyet değil, finanse edilen, kurumsallaştırılan ve vitrini olan bir faaliyettir. Büyük vakıflar, küresel STK'lar ve hayırseverlik ağları, yalnızca yardım dağıtmaz, aynı zamanda aktörlerine ahlaki dokunulmazlık sağlar. Bu dokunulmazlık hukuki bir bağışıklık değil, çok daha etkili sembolik bir korumadır. Çünkü iyilikle ilişkilendirilen aktörler, otomatik olarak 'sorgulanmaması gerekenler' kategorisine yerleştirilir.

Bu durum, modern demokrasilerin temel iddiasıyla çelişir. Hukuk önünde eşitlik, teorik bir ilke olarak varlığını sürdürürken, pratikte yerini ilişkisel esnekliğe bırakır. Daha sarıh bir ifadeyle, Epstein hukukun dışında değil, hukukun ilişkilerle esnetildiği bir alanın içindedir. Epstein'ın yıllar boyunca açıkça bilinen faaliyetlerine rağmen sistem dışına itilmemesi, bu dokunulmazlık kültürünün sonucudur. Tam da bu noktada sorulması gereken daha gerçek ve kapsamlı soru ise şudur: Korunan kimdir? Epstein mı, yoksa onun temas ettiği yapı mı?

ÖRGÜTLÜ SESSİZLİĞİN İNŞASI VE NORMALLEŞMİŞ SUÇUN BÜROKRASİSİ

Bu noktada Romalı tarihçi Tacitus'un tespiti açıklayıcıdır. Tacitus, "tiranlık dönemlerinde suçun değil, sessizliğin arttığını" yazar. Suç işlenir, fakat asıl belirleyici olan, suç karşısında oluşan elit (Romalı senatörlerin) suskunluğudur. Epstein vakasında da mesele, suçun yokluğu değil, suç karşısında örgütlenen sessizliktir.

Bu bağlamda sessizlikle birlikte gelen en büyük ahlaki çöküş, suçun etrafında oluşan normalleşme alanıdır. Epstein'ı mümkün kılan şey, şeytani bir deha değil, ahlaki

düşünmenin kurumsal olarak askıya alınmasıdır. Zira suç gizli olduğu için değil, bilindiği halde tolere edildiği için süreklilik kazanmıştır.

Bu mekanizma, çağdaş bürokratik sistemlerin en tehlikeli özelliğini açığa çıkarır: Bilgi ile eylem arasındaki mesafenin bilinçli olarak korunması. Kurumlar “bilmiyorduk” demektense, daha sofistike bir savunma geliştirirler: “Biliyorduk, ama yetkimiz yoktu.”

Bu yapının çarpıcı örneklerinden biri, İngiltere’de televizyon yıldızı Jimmy Savile vakasıdır. Savile, onlarca yıl boyunca çocuklara yönelik sistematik istismarlarda bulunmuş, ölümünden sonra yayımlanan resmî raporlar, BBC iç denetimleri, polis kayıtları ve siyasi çevrelerin bilgisi dâhilinde bu suçların bilindiğini ortaya koymuştur. Buna rağmen sistem harekete geçmemiştir. Soruşturma raporlarında yer alan ifade çarpıcıdır: “Biliniyordu, fakat harekete geçilmedi.”

Epstein vakası için de durum aynıdır. Burada suç gizlilikte değil, açık bilginin askıya alınmasındadır. Zira, Epstein bir sır değildi ancak görmezden gelinmesi bir tercihti.

Bu noktada Kant’ın uyarısı anlam kazanır: “Kötülük çoğu zaman kör bir dürtünün değil, bilinçli bir tercihin sonucudur.” İnsan, eylemini rasyonelleştirdiği ölçüde, onu ahlaki bir sorun olmaktan çıkarır. Epstein vakasında kötülük, tam da bu rasyonellik sayesinde sıradanlaşmıştır.

BİLGİNİN AHLAKTAN KOPUŞU

Sorunun bir diğer ayağı, Epstein’in akademik ve entelektüel çevrelerle kurduğu ilişkilerdir. Bu ilişkiler, modern bilginin ahlaki zemininden nasıl koptuğunu göstermesi açısından çarpıcıdır. Zira bilim ve düşünce üretimi giderek fon bağımlısı hale gelmiş, bilginin içeriği değil, finansmanı ‘meşrulaştırıcı unsur’a dönüşmüştür.

Akademik ve entelektüel çevrelerle kurulan ilişkilerde asıl mesele, bilginin içeriği değil, bu içeriğin hangi bağlamda üretildiğidir. Fon sağlayanın kim olduğu, hangi ağların parçası olduğu ya da hangi pratikleri mümkün kıldığı sorusu, çoğu zaman tali görülür. Böylece bilgi, ahlaki bir değerlendirme nesnesi olmaktan çıkar, yalnızca teknik bir başarıya indirgenir. Bu indirgeme, modern uzmanlık kültürünün temel özelliklerinden biridir.

MEDYA, SEÇİCİ GÖRÜNÜRLÜK VE SİSTEMSEL İKİNCİLLEŞTİRME

Epstein'ın yıllar boyunca sınırlı biçimde gündeme gelmesi, medyanın rolünü de sorgulamayı zorunlu kılar. Modern medya yalnızca haber aktaran bir araç değil, görünürlük ekonomisinin büyük bir parçasıdır. Bazı suçlar skandallaştırılırken, bazıları sessizce geçiştirilir. Çünkü her ifşa, yalnızca faili değil, onu çevreleyen sistemi de görünür kılar.

Epstein'ı mümkün kılan dünyada en görünmez olanlar 'kurbanlardır'. Hukuki süreçler, medya anlatıları ve kamuoyu tartışmaları çoğu zaman fail(ler)in kim olduğuna, kimlerle bağlantılı olduğuna, hangi ağlara temas ettiğine odaklanır. Kurbanlar ise ya anonimleştirilir ya da istatistikleştirilir. Böylece mağduriyet, somut bir adaletsizlik olmaktan çıkar, yönetilebilir bir veri haline gelir.

Burada asıl sorun, kurbanların konuşmaması değil, konuşturulmamalarıdır. Sesleri bastırılmaz, daha sofistike biçimde geçersizleştirilir, geçiştirilir. Anlatıları şüpheli, travmaları öznel, talepleri "zaman aşımına uğramış" sayılır. Böylece sistem, doğrudan inkâr etmeden, mağduriyeti etkisizleştirir. Sonuçta kurban yalnızca hukuki değil, epistemik olarak da ikincilleştirilir. Sözü zayıflatılır, deneyimi tali kılınır, varlığı istatistiğe indirgenir. Epstein vakasında medyanın seçici görünürlüğü, bu ikincilleştirmenin nasıl sistematik bir pratiğe dönüştüğünü açık biçimde ortaya koyar.

Bu ikincilleştirme, modern adalet anlayışının yapısal bir sorunudur. Adalet, her açıdan mağdurun rehabilitasyonunu incelemek yerine, sistemin istikrarını korumaya yöneldiğinde, suç bireysel bir patoloji gibi sunulur. Oysa Epstein vakası, mağduriyetin tesadüfi değil, örgütlü, süreklilik arz eden ve sistem tarafından tolere edilen bir sonuç olduğunu göstermektedir.

SAPKINLIK-RASYONEL RİSK EKSENİNDE 'GÜCÜN KULLANIMI'

Jeffrey Epstein vakasında hâlâ yeterince sorulmayan temel bir soru vardır:

Bu denli geniş bir network, bu denli görünür ve ağır suçlar barındıran eylemleri neden ve nasıl göze alabilmiştir? Bu soru, meseleyi yalnızca sapkınlık, hedonizm ya da kişisel ahlaki çöküşle açıklamanın yetersizliğini ortaya koyar. Çünkü böylesi karmaşık ve çok aktörlü bir yapıda, bireysel dürtülerden ziyade hesaplanmış bir güç kullanım mantığı devreye girer.

Burada belirleyici olan; riskin varlığı değil, kimin için risk olmadığıdır. Epstein çevresinde oluşan ağ hukuki, siyasi ve finansal açıdan kendisini kayıptan büyük ölçüde azade kılan bir yapı üretmiştir. Kaybetme ihtimali olmayan aktörler için en ağır suçlar dahi 'yönetilebilir risk' kategorisine girer. Tam da bu nedenle sorgulama refleksi askıya alınır. Çünkü sistem, katılımcılarına bedel ödemeyecekleri bir alan sunar.

Bu nedenle Epstein etrafında oluşan yapı, klasik anlamda bir suç organizasyonundan çok, ahlaki boyutu görünmez kılınmış bir ponzi mantığı ile çalışır. Değer, risk ve sorumluluk aşağıya doğru aktarılırken, koruma, kazanç ve dokunulmazlık yukarıda yoğunlaşır. Sistem çökmediği sürece herkes kazanıyor gibi görünür, çöktüğünde ise bedel yine aynı kesime kesilir.

EPSTEİN BİR İSTİSNA DEĞİL, MODEL DİR

Sonuçta ortaya çıkan tablo şudur: Epstein'ı mümkün kılan dünya, yalnızca suç üreten bir dünya değildir. Aynı zamanda kurbanı görünmez kılmayı başaran, adaleti prosedürlere, vicdanı teknik gerekçelere, sorumluluğu ise belirsizliğe dağıtan bir dünyadır. Ve bu dünya var oldukça, suçun kendisi kadar, mağduriyet de sessizliğe mahkûm edilmeye devam edecektir.

Bu noktada en rahatsız edici gerçek şudur: Epstein bir sistem hatası değil, sistemin mantıksal sonucudur. Gücün yoğunlaştığı, denetimin dağıldığı ve ahlaki sınırların esnediği her yapı, benzer figürler üretmeye müsaittir. Epstein'ın ölümü ya da dosyaların kapanması bu mantığı ortadan kaldırmaz.

Bu bağlamda Epstein'ı mümkün kılan dünya, istisnai bir karanlık değil, ahlaki düşünmenin kurumsal olarak askıya alındığı, karanlığın sistematik biçimde tolere edildiği bir dünyada, gündelik olarak yeniden üretilen normalin ta kendisine dönüşmesiyle sessiz kalınmamayı, sorgulanmayı, tenkidi, kınamayı ve cezalandırılmayı en üst perdeden hak ediyor.